A. D. 1912. N^RUS IV.

CURRENDA

Constitutio Apostolica

De nova Psalterii in Breviario Romano dispositione.

PIUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

Divino afflatu compositos Psalmos, quorum est in sacris litteris collectio, inde ab Ecclesiae exordiis non modo mirifice valuisse constat ad fovendam fidelium pietatem, qui offerebant *hostiam laudis semper Deo, id est, fructum labiorum confitentium nomini eius*[1]), verum etiam ex more iam in vetere Lege recepto in ipsa sacra Liturgia divinoque Officio conspicuam habuisse partem. Hinc illa, quam dicit Basilius, nata *Ecclesiae vox*[2]), atque psalmodia, eius *hymnodiae filia,* ut a decessore Nostro Urbano VIII. appellatur[3]), *quae canitur assidue ante sedem Dei et Agni,* quaeque homines in primis divino cultui addictos docet, ex Athanasii sententia, *qua ratione Deum laudare oporteat quibusque verbis decenter* confiteantur[4]). Pulchre ad rem Augustinus: *Ut bene ab homine laudetur Deus, laudavit se ipse Deus; et quia dignatus*

1) *Hebr.* 13, 15.
2) Homil. in Ps. 1 n. 2.
3) Bulla *„Divinam psalmodiam"*.
4) Epist. ad Marcellinum in interpret. Psalmor. n. 10.

Konstytucya Apostolska.

O nowym układzie Psałterza w Brewiarzu rzymskim.

PIUS BISKUP
SŁUGA SŁUG BOŻYCH
KU WIECZNEJ RZECZY PAMIĘCI.

Z Bożego natchnienia powstałe i w Piśmie św. zebrane psalmy, już od samych początków Kościoła nie tylko przedziwnie wspomagały pobożność wiernych, którzy nimi składali *zawsze Bogu ofiarę chwały, to jest, owoc warg wyznawających Imię Jego,* lecz nadto, zwyczajem ze starego jeszcze przymierza zaczerpniętym, w znacznej swej części weszły w skład Liturgii św. i modłów kanonicznych. Św. Bazyli zwie je „wrodzonym Kościoła głosem", a poprzednik Nasz Urban VIII. psałterz i — od niego — biorące początek hymny głosem, który *brzmi bezustannie przed tronem Boga i Baranka,* ludzi zaś służbie Bożej oddanych poucza, jak mówi Św. Atanazy, w jaki sposób i jakiemi słowy Boga godnie wysławiać należy. Pięknie też mówi o tem Augustyn św.: *Żeby Bóg należycie mógł być przez człowieka wielbionym, Bóg sam siebie uwielbił, a przez to, że Bóg sam uwielbić się raczył, poznał człowiek, w jaki Go sposób wielbić należy.*

est laudare se, ideo invenit homo, quemadmodum laudet eum [1]).

Accedit, quod in Psalmis mirabilis quaedam vis inest ad excitanda in animis omnium studia virtutum. Etsi enim *omnis nostra Scriptura, cum vetus tum nova, divinitus inspirata utilisque ad doctrinam est, ut scriptum habetur; ...at Psalmorum liber, quasi paradisus omnium reliquorum* (librorum fructus) *in se continens, cantus edit, et proprios insuper cum ipsis inter psallendum exhibet.* Haec iterum Athanasius [2]), qui recte ibidem addit: *Mihi quidem videtur, psallenti Psalmos esse instar speculi, ut et seipsum et proprii animi motus in ipsis contempletur, atque ita affectus eos recitet* [3]). Itaque Augustinus in Confessionibus: *Quantum,* inquit, *flevi in hymnis et canticis tuis suave sonantis Ecclesiae tuae vocibus commotus acriter! Voces illae influebant auribus meis et eliquabatur veritas in cor meum et exaestuabat inde affectus pietatis et currebant lacrimae et bene mihi erat cum eis* [4]). Etenim, quem non moveant frequentes illi Psalmorum loci, in quibus de immensa maiestate Dei, de omnipotentia, de innerrabili iustitia aut bonitate aut clementia de ceterisque infinitis laudibus eius tam alte praedicatur? Cui non similes sensus inspirent illae pro acceptis a Deo beneficiis gratiarum actiones, aut pro expectatis humiles fidentesque preces, aut illi de peccatis clamores poenitentis animae? Quem non admiratione psaltes perfundat, cum divinae benignitatis munera in populum Israel atque in omne hominum genus profecta narrat, cumque caelestis sapientiae dog-

[1]) In Psalm. 144 n. 1.
[2]) Epist. ad Marcell. cit. n. 2.
[3]) Op. cit. n. 12.
[4]) Lib. IX cap. 6.

Nadto mają psalmy dziwną zaiste moc pobudzającą dusze do umiłowania cnoty. Chociaż bowiem całe Pismo św., tak Starego jak i Nowego Przymierza przez Boga natchnione i pożyteczne jest do nauki, jednak księga Psalmów jest jakoby rajem zawierającym owoce wszystkich innych ksiąg, rozbrzmiewającym śpiewem i wciąż nowych dostarczającym owoców. Do tych swoich słów Św. Atanazy słusznie dodaje, że śpiewający psalmy ma w nich jakby zwierciadło, w którem widzi i siebie samego i poruszenia własnej duszy i w tem usposobieniu je odmawia. Zaś Augustyn św. w Wyznaniach swych mówi: „Jak często płakałem podczas hymnów i śpiewów Twych, o Panie, silnie wzruszony głosem Twojego, tak słodko przemawiającego Kościoła. Głos ten wnikał do uszu moich, a z nim sączyła się prawda do serca mego i zapalało się uczucie pobożności i płynęły łzy i dobrze mi z niemi było". Kogóż bowiem nie wzruszą ustawicznie powtarzane owe miejsca Psalmów, w których tak podniośle przedstawiony jest niezmierzony majestat Boży, wszechmoc, niewypowiedziana sprawiedliwość, dobroć, miłosierdzie i inne sprawy chwały nieskończonej godne? Kogóż nie przepoją podobnemi uczuciami one dziękczynienia za otrzymane od Boga dobrodziejstwa, albo pokorne i pełne ufności prośby w ich oczekiwaniu zanoszone albo owe wołania duszy za grzechy pokutującej? Kogóż nie napełni podziwem psalmista, kiedy głosi dobrodziejstwa łaskawości Bożej rozlane na lud Izraelski i cały rodzaj ludzki i kiedy opowiada prawdy mądrości niebieskiej? Kogóż wreszcie nie zapali miłością tak wyraźnie zarysowany obraz Chrystusa

mata tradit? Quem denique non amore inflammet adumbrata studiose imago Christi Redemptoris, cuius quidem Augustinus [1]) *vocem in omnibus Psalmis vel psallentem, vel gementem, vel laetantem in spe, vel suspirantem in re* audiebat?

Iure igitur optimo provisum est antiquitus, et per decreta Romanorum Pontificum et per canones Conciliorum et per monasticas leges, ut homines ex utroque clero integrum Psalterium per singulas hebdomadas concinerent vel recitarent. Atque hanc quidem legem a patribus traditam decessores Nostri S. Pius V., Clemens VIII., Urbanus VIII. in recognoscendo Breviario Romano sancte servarunt. Unde etiam nunc Psalterium intra unius hebdomadae spatium recitandum foret integrum, nisi mutata rerum conditione talis recitatio frequenter impediretur.

Etenim procedente tempore continenter crevit inter fideles eorum hominum numerus, quos Ecclesia, mortali vita defunctos, caelicolis accensere et populo christiano patronos et vivendi duces consuevit proponere. In ipsorum vero honorem Officia de Sanctis sensim propagari coeperunt, unde fere factum est, ut de Dominicis diebus deque Feriis Officia silerent, ideoque non pauci neglegerentur Psalmi, qui sunt tamen, non secus ac ceteri, ut Ambrosius ait [2]) *benedictio populi, Dei laus, plebis laudatio, plausus omnium, sermo universorum, vox Ecclesiae, fidei canora confessio, auctoritatis plena devotio, libertatis laetitia, clamor iucunditatis, laetitiae resultatio.* De huiusmodi autem omissione non semel graves fuerunt

[1]) In Ps. 42 n. 1.

[2]) Enarrat. in Ps. 1. n. 9.

Zbawiciela, którego głos św. Augustyn słyszał we wszystkich psalmach, to śpiewający, to płaczący, już to cieszący się nadzieją, a później przy spełnieniu się boleścią napełniony?

Słusznie więc oddawna postanowiono dekretami Rzymskich Papieży, kanonami Soborów i konstytucyami zakonów, aby duchowni tak świeccy, jak i zakonni w ciągu tygodnia cały psałterz śpiewali lub odmawiali. Prawo to przez Ojców przekazane, poprzednicy Nasi św. Pius V., Klemens VIII., Urban VIII., przy poprawianiu Brewiarza Rzymskiego ściśle zachowali. Stąd nawet teraz odmawianoby cały Psałterz w ciągu jednego tygodnia, gdyby temu tak często nie stawały na przeszkodzie zmienione warunki.

Z biegiem czasu bowiem wzrastała liczba ludzi, których Kościół po śmierci zaliczał w poczet niebian i dawał ludowi chrześcijańskiemu za patronów i przewodników życia. Na ich więc cześć ułożone oficya o świętych stopniowo coraz częściej zaczęto wprowadzać, a stąd poszło, że o niedzielach i dniach powszednich oficya niemal zostały zaniechane, przez to zaś wiele psalmów poszło w zapomnienie, chociaż one są na równi z innymi, jak mówi św. Ambroży: „błogosławieństwem ludu, chwałą Boga, pochwałą ludu, radością wszystkich, mową powszechną, głosem Bożym, głośnem wyznaniem wiary, pełną powagi modlitwą, okrzykiem wolności, wołaniem przyjemnem, porywem radości“. Na te opuszczenia niejednokrotnie podnosiły się poważne żale ze strony uczonych i pobożnych mężów, że nie tylko duchownym odjęto tyle sposobności wy-

prudentum piorumque virorum quaerimoniae, quod non modo hominibus sacri ordinis tot subtraherentur praesidia ad laudandum Dominum et ad intimos animi sensus ei significandos aptissima; sed etiam quod optabilis illa in orando varietas desideraretur, ad digne, attente, devote precandum imbecillitati nostrae quam maxime opportuna. Nam, ut Basilius habet, *in aequalitate torpescit saepe, nescio quomodo, animus atque praesens absens est: mutatis vero et variatis psalmodia et cantu per singulas horas, renovatur eius desiderium et attentio instauratur* [1]).

Minime igitur mirum, quod complures e diversis orbis partibus sacrorum Antistites sua in hanc rem vota ad Apostolicam Sedem detulerunt, maximeque in Concilio Vaticano, cum hoc inter cetera postularunt, ut, quoad posset, revocaretur consuetudo vetus recitandi per hebdomadam totum Psalterium, ita tamen ut clero, in sacri ministerii vinea ob imminutum operariorum numerum iam gravius laboranti, non maius imponeretur onus. Hisce vero postulationibus et votis, quae Nostra quoque ante susceptum Pontificatum fuerant, itemque precibus, quae deinceps ab aliis Venerabilibus Fratribus piisque viris admotae sunt, Nos equidem concedendum duximus, cauto tamen, ne recitatione integri Psalterii hebdomadae spatio conclusa, ex una parte quisquam de Sanctorum cultu decederet, neve ex altera molestius Divini Officii onus clericis, immo temperatius evaderet. Quapropter, implorato suppliciter *Patre luminum*, corrogatisque in id ipsum suffragiis sanctarum precum, Nos vestigiis insistentes decessorum Nostrorum, aliquot viros de-

[1]) Regulae fusius tractatae, interrog. 37 n. 5.

chwalania Boga i do wyrażania mu najgłębszych uczuć ducha w sposób najodpowiedniejszy, lecz także, że większe urozmaicenie wobec naszej słabości, do godnego, uważnego i pobożnego modlenia się bardzo byłoby przydatne i pożądane. Albowiem, jak mówi św. Bazyli: „Nie wiem dlaczego, ale w jednostajności duch tępieje i jakby obecnym tylko a nieprzytomnym się staje, przez odmianę zaś i rozmaitość psalmodii i śpiewu w poszczególnych godzinach, powraca ochoczość i wzmaga się uwaga".

Nic więc dziwnego, że wielu z różnych stron Biskupów zanosiło prośby w tej sprawie do Stolicy Apostolskiej; zwłaszcza na Soborze Watykańskim między innymi żądano, aby, o ile można, przywrócony został starodawny zwyczaj odmawiania w ciągu tygodnia całego Psałterza, w taki jednak sposób, by na duchowieństwo i tak już bardzo obciążone z powodu zmniejszenia się liczby pracowników w winnicy Pańskiej, nie wkładać większego ciężaru. Tym zaś żądaniom i życzeniom, któreśmy przed Naszem wyniesieniem na Stolicę Piotrową również podzielali, tudzież i prośbom, z którymi potem inni Czcigodni Bracia i mężowie pobożni do Nas się zwracali, uznaliśmy obecnie za stosowne zadosyć uczynić, z zastrzeżeniem jednak z jednej strony, aby przez odmawianie całego Psałterza w ciągu tygodnia nic nie uronić ze czci Świętym należnej, z drugiej zaś strony, aby obowiązek pacierzy kapłańskich nie stał się dla duchowieństwa uciążliwszym, lecz raczej ławiejszym. Zaniósłszy przeto błagalne modły do *Ojca światłości* i zapewniwszy sobie poparcie świętych modlitwą, oparci na wskazówkach naszych poprzedników,

legimus doctos et industrios, quibus commisimus, ut consiliis studiisque collatis certam aliquam reperirent rei efficiendae rationem, quae Nostris optatis responderet. Illi autem commissum sibi munus e sententia exsequentes novam Psalterii dispositionem elaborarunt; quam cum S. R. E. Cardinales sacris ritibus cognoscendis praepositi diligenter consideratam probassent, Nos, utpote cum mente Nostra admodum congruentem, ratam habuimus in rebus omnibus, id est, quod ad ordinem ac partitionem Psalmorum, ad Antiphonas, ad Versiculos, ad Hymnos attinet cum suis Rubricis et Regulis, eiusque editionem authenticam in Nostra typographia Vaticana adornari et in diem evulgari iussimus.

wybraliśmy kilku biegłych i uczonych mężów, którym poruczyliśmy, aby za wspólnem porozumieniem się i staraniem wynaleźli jakąś stałą podstawę do uskutecznienia tego zadania, któraby odpowiadało naszym życzeniom. Delegowani, sumiennie wywiązawszy się z włożonego na nich zadania, opracowali nowy układ Psałterza, przełożeni zaś nad sprawami świętych obrzędów Kardynałowie, rozpatrzywszy go zaaprobowali, My zaś, jako z Naszymi zamiarami zgodny, we wszystkiem, co się tyczy porządku, podziału Psalmów, Antyfon, Wierszy, Hymnów, z ich Rubrykami i Regułami zatwierdziliśmy i autentyczne tegoż wydanie w naszej drukarni Watykańskiej sporządzić i rozpowszechnić poleciliśmy.

Quoniam vero Psalterii dispositio intimam quamdam habet cum omni Divino Officio et Liturgia coniunctionem, nemo non videt, per ea, quae hic a Nobis decreta sunt, primum Nos fecisse gradum ad Romani Breviarii et Missalis emendationem; sed super tali causa proprium mox Consilium seu Commissionem, ut aiunt, eruditorum constituemus. Interim, opportunitatem hanc nacti, nonnulla iam in praesenti instauranda censuimus, prout in appositis Rubricis praescribitur: atque imprimis quidem, ut in recitando Divino Officio Lectionibus statutis sacrae Scripturae cum Responsoriis de tempore occurrentibus debitus honor frequentiore usu restitueretur; dein vero ut in sacra Liturgia Missae antiquissimae de Dominicis infra annum et de Feriis, praesertim quadragesimalibus, locum suum recuperarent.

Ponieważ jednak między rozkładem Psałterza, a całem Oficyum, a nawet wogóle Liturgią ścisły zachodzi związek, widocznem jest przeto, że to, cośmy tu postanowili, stanowi dopiero pierwszy krok w reformie Brewiarza Rzymskiego i mszału; wkrótce więc i dla tej sprawy właściwą Radę czyli Komisyę naznaczymy. Tymczasem, korzystając z nadarzonej sposobności, niektóre rzeczy już teraz uznaliśmy za konieczne zreformować, jak to widać w dołączonych rubrykach; przedewszystkiem zaś, aby przy odmawianiu pacierzy kapłańskich Lekcyom wyznaczonym z Pisma św. wraz z Responsoryami de tempore przypadającemi przez częstsze ich odmawianie przywrócić należne znaczenie; nareszcie, aby w Liturgii św. najdawniejsze Msze niedzielne i feryalne w ciągu roku, zwłaszcza zaś w czasie czterdziestodniowego postu odzyskały należne sobie stanowisko.

Itaque, harum auctoritate litterarum, ante omnia *Psalterii ordinem, qualis in*

Mocą więc niniejszej Konstytucyi znosimy naprzód dotychczasowy porządek

Breviario Romano hodie est, abolemus eiusque usum, inde a Kalendis Ianuariis anni millesimi nongentesimi decimi tertii, omnimo interdicimus. Ex illo autem die in omnibus ecclesiis Cleri saecularis et regularis, in monasteriis, ordinibus, congregationibus, institutisque religiosorum, ab omnibus et singulis, qui ex officio aut ex consuetudine Horas canonicas iuxta Breviarium Romanum, a S. Pio V. editum et a Clemente VIII., Urbano VIII., Leone XIII. recognitum, persolvunt, novum Psalterii ordinem, qualem Nos cum suis Regulis et Rubricis approbavimus typisque Vaticanis vulgandum decrevimus, religiose observari iubemus. Simul vero poenas in iure statutas iis denuntiamus, qui suo officio persolvendi quotidie Horas canonicas defuerint; qui quidem sciant se tam gravi non satisfacturos officio, nisi Nostrum hunc Psalterii ordinem adhibeant.

psalmów, jaki obecnie jest w Brewiarzu Rzymskim i używania go od 1. stycznia 1913. roku całkiem zakazujemy. Dalej nakazujemy, aby od tego dnia we wszystkich kościołach świeckich i zakonnych, w klasztorach, zakonach, zgromadzeniach i instytutach zakonnych, przez wszystkich wogóle i w szczególe, którzy z obowiązku lub na mocy zwyczaju odmawiają pacierze według Brewiarza Rzymskiego przez św. Piusa V. wydanego i przez Klemensa VIII., Urbana VIII., Leona XIII. przejrzanego, ten nowy porządek psałterza z całą skrupulatnością był zachowywany, któryśmy wraz z regułami i rubrykami zatwierdzili i z drukarni Watykańskiej wydać polecili. Zarazem przypominamy kary prawem wyznaczone na tych, którzyby zaniedbywali swój obowiązek codziennego odmawiania godzin kanonicznych; wszyscy przytem niech wiedzą, że nie wypełnią tego ważnego obowiązku, jeżeli nie będą używali Psałterza według nowego porządku, przez Nas wskazanego.

Omnibus igitur Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus ceterisque ecclesiarum Praelatis, ne Cardinalibus quidem Archipresbyteris patriarchalium Urbis basilicarum exceptis, mandamus, ut in sua quisque dioecesi, ecclesia vel coenobio Psalterium cum Regulis et Rubricis, quemadmodum a Nobis dispositum est, constituto tempore inducendum curent; quod Psalterium quasque Regulas et Rubricas etiam a ceteris omnibus, quoscumque obligatio tenet recitandi vel concinendi Horas canonicas, inviolate adhiberi ac servari praecipimus. Interim autem *cuilibet* et capitulis ipsis, modo id maior capituli pars sibi placere ostenderit, *novum Psalterii ordinem, statim post* eius *editionem,* rite usurpare licebit.

Wszystkim więc Patryarchom, Arcybiskupom, Biskupom, Opatom i innym przełożonym kościołów, nie wyłączając Kardynałów-Archipresbyterów patryarszych bazylik Miasta, polecamy, aby postarali się każdy w swojej dyeceyi, kościele lub klasztorze wprowadzić w czasie oznaczonym Psałterz z regułami i rubrykami, przez Nas przepisany, rozkazując, aby go nienaruszenie używali i zachowywali wszyscy obowiązani do odmawiania lub śpiewania pacierzy kapłańskich. Tymczasem zaś każdemu, a także i kapitułom, o ile w nich większa część członków na to się zgodzi, pozwalamy używać nowego Psałterza zaraz po jego wydaniu.

Haec vero edícimus, declaramus, sancimus, decernentes has Nostras litteras validas et efficaces semper esse ac fore; non obstantibus constitutionibus et ordinationibus apostolicis, generalibus et specialibus, ceterisve quibusvis in contrarium facientibus. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam Nostrae abolitionis, revocationis, permissionis, iussionis, praecepti, statuti, indulti, mandati et voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri et Pauli, Apostolorum eius, se noverit incursurum.

Datum Romae apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicae millesimo nongentesimo undecimo, Kalendis Novembribus, in festo Sanctorum Omnium, Pontificatus Nostri anno nono.

A. Cardinalis Agliardi
S. R. E. Cancellarius.

Loco † Plumbi
Reg. in Canc. Ap. N. 571.

Wszystko to postanawiamy i zatwierdzamy, orzekając, iż niniejsze pismo Nasze ma być i pozostać zawsze w mocy i obowiązującem, pomimo wszelkich konstytucyj i rozporządzeń Apostolskich, tak ogólnych, jak i specyalnych, oraz jakichkolwiek zarządzeń przeciwnych. Nikomu zatem nie wolno występować przeciwko powyższemu Naszemu zarządzeniu, rewokacyi, zezwoleniu, nakazowi, przykazaniu, postanowieniu, indultowi, mandatowi i woli, albo mu się zuchwale sprzeciwać. Gdyby zaś ktokolwiek to usiłował, niech wie, że ściągnie na się gniew Boga Wszechmocnego i Świętych Apostołów Jego Piotra i Pawła.

Dan w Rzymie u Św. Piotra, roku od Wcielenia Bożego 1911., w uroczystość Wszystkich Świętych, Pontyfikatu Naszego roku dziewiątego.

Fr. Seb. Kard. Martinelli
S. R. C. Prefectus.

Visa.

M. Riggi C. A. Not.

RUBRICAE

In recitatione Divini Officii et in Missarum celebratione servandae ad normam Constitutionis Apostolicae „Divino afflatu".

TITULUS I.

De ratione Divini Officii recitandi iuxta novum Psalterii ordinem.

1. In recitatione Divini Officii, iuxta Romanum Ritum, Psalmi quotidie sumendi sunt, ad singulas Horas canonicas,

RUBRYKI

dotyczące odmawiania Św. Oficyum i odprawiania Mszy Św. stosownie do konstytucyi Apostolskiej „Divino afflatu".

TYTUŁ I.

O sposobie odmawiania św. Oficyum według nowego układu Psałterza.

1. Przy odmawianiu św. Oficyum według rytu Rzymskiego psalmy każdej godziny kanonicznej codziennie brać

de occurrente hebdomadae die, prout distribuuntur in Psalterio noviter disposito; quod deinceps, loco veteris dispositionis, in novis Breviarii Romani editionibus vulgandum erit.

2. Excipiuntur tamen omnia Festa Domini eorumque integrae Octavae, Dominicae infra Octavas Nativitatis, Epiphaniae, Ascensionis et Corporis Domini, Vigilia Epiphaniae et Feria VI. post Octavam Ascensionis, quando de eis persolvendum sit Officium; itemque Vigilia Nativitatis ad Laudes et ad reliquas Horas minores usque ad Nonam, et Vigilia Pentecostes; nec non omnia Festa Beatae Mariae Virginis, SS. Angelorum, S. Ioannis Baptistae, S. Ioseph et SS. Apostolorum et Duplicia I. et II. classis, eorumque omnium integrae Octavae, si de eis fiat Officium, quod recitandum erit, prout assignatur, vel in Breviario, vel in Proprio Dioecesis vel Instituti, hac lege tamen, ut Psalmi ad Laudes, Horas et Completorium semper sumendi sint ex Dominica, ut in novo Psalterio; ad Matutinum vero et ad Vesperas dicantur ut in Communi, nisi speciales Psalmi sint assignati. — Tribus autem ultimis diebus maioris hebdomadae, nil erit innovandum, sed Officium integre persolvendum erit, prout nunc habetur in Breviario, sumptis tamen ad Laudes Psalmis de Feria currenti, ut in novo Psalterio, excepto Cantico Sabbati Sancti, quod etiamnum est „*Ego dixi: In dimidio*“. Ad Completorium sumantur Psalmi de Dominica, uti in novo pariter Psalterio.

3. In quolibet alio Festo Duplici, etiam maiore, vel Semiduplici, vel Sim-

należy z odpowiedniego dnia tygodnia według rozkładu w świeżo uporządkowanym Psałterzu, który odtąd będzie umieszczany zamiast dotychczasowego w nowych wydaniach Brewiarza Rzymskiego.

2. Wyjątek jednak stanowią: wszystkie uroczystości Pańskie i ich całe oktawy, niedziele wśród oktawy Bożego Narodzenia, Trzech Króli, Wniebowstąpienia i Bożego Ciała, wigilia Trzech Króli, oraz piątek po oktawie Wniebowstąpienia, gdy o nich ma się odmawiać oficyum; wigilia Bożego Narodzenia w Laudesach i Horach aż do Nony i wigilia Zielonych Świątek; następnie wszystkie uroczystości Najśw. Maryi Panny, śśw. Aniołów, św. Jana Chrzciciela, św. Józefa i śś. Apostołów, jako też oficya rytu zdwojonego I-ej i II-ej klasy i wszystkich tych świąt całe oktawy, gdy o nich wypada oficyum, które odmawiać trzeba tak, jak jest wskazane czy to w brewiarzu, czy to w directorium dyecezyi lub zgromadzenia zakonnego, z zachowaniem jednak tej reguły, że psalmy w Laudesach, Horach i Komplecie zawsze brać trzeba z niedzieli, jak nowy psałterz wskazuje; w jutrzni zaś i w nieszporach mówią się z Commune, chyba, gdy osobne psalmy są naznaczone. W trzy zaś ostatnie dni Wielkiego Tygodnia nic zmieniać nie należy, lecz oficyum całe tak się odmawia, jak się obecnie znajduje w brewiarzu, w Laudesach jednak psalmy odmawiają się z feryi wypadającej, jak w nowym psałterzu, z wyjątkiem kantyku Wielkiej Soboty, który i obecnie będzie: *Ego dixi:* „*In dimidio*“. W Komplecie psalmy będą z niedzieli, jak to również w nowym psałterzu podano.

3. W każdą inną uroczystość rytu zdwojonego, nawet większego, lub po-

plici, et in Feriis Tempore Paschali dicantur Psalmi cum Antiphonis in omnibus Horis et Versibus ad Matutinum, ut in Psalterio de occurrenti hebdomadae die; reliqua omnia, et Antiphonae ad *Magnificat* et *Benedictus*, ut in Proprio aut Communi. Quod si aliquod ex Festis huiusmodi proprias vel peculiariter assignatas habeat Antiphonas in aliqua Hora maiori, eas in eadam ipsa retineat cum suis Psalmis, prout habetur in Breviario; in ceteris Horis Psalmi et Antiphonae dicantur de Feria occurrente.

4. Lectiones ad Matutinum in I. Nocturno semper legendae erunt de Scriptura occurrente, licet aliquando in Breviario Lectiones de Communi assignentur, nisi sit Festum Domini aut Festum cuiusvis ritus B. Mariae Virginis, vel Angelorum, vel S. Ioannis Baptistae, vel S. Iosephi, vel Apostolorum, aut Duplex I. vel II. classis, aut agatur de Festo, quod vel Lectiones habeat proprias, non vero de Communi, vel occurrat in Feriis Lectiones de Scriptura non habentibus, ideoque Lectiones de Communi necessario recipiat. In Festis vero, in quibus hucusque erant Lectiones de Communi, Responsoria vero propria, retineantur eaedem Lectiones cum propriis Responsoriis.

5. Porro sic erit persolvendum Officium in Festis Duplicibus et Semiduplicibus superius non exceptis:

Ad Matutinum Invitatorium, Hymnus, Lectiones II. et III. Nocturni ac Responsoria trium Nocturnorum propria, vel de Communi; Antiphonae vero, Psalmi et Versus trium Nocturnorum, nec non Lectiones I. Nocturni de Feria occurrente.

łowicznego, albo prostego i w ferye okresu wielkanocnego, psalmy wraz z antyfonami we wszystkich Horach z wierszami w jutrzni, mówią się tak, jak się znajdują w psałterzu na przypadający dzień tygodnia; wszystko z inne, oraz antyfony do *Magnificat* i *Benedictus*, są z proprium lub z Commune. Gdy jaka z tych uroczystości ma swoje własne lub specyalnie wskazane antyfony w której z godzin większych, to je w tej godzinie zachowuje wraz ze swoimi psalmami, jak to jest w brewiarzu; w innych godzinach psalmy i antyfony bierze się z feryi przypadającej.

4. Lekcye jutrzni w I-ym nokturnie zawsze brać należy z Pisma św. na ten dzień przypadającego (de Scriptura occurrente), chociażby kiedy w brewiarzu lekcye były naznaczone z Commune, chyba, że jest to uroczystość Pańska, albo uroczystość jakiegokolwiek rytu Najśw. Maryi Panny, Aniołów, św. Jana Chrzciciela, św. Józefa, Apostołów, święto rytu zdwojonego I. lub II. klasy, czy wreszcie taka uroczystość, która albo ma lekcye własne, nie zaś z Commune, albo wypada w ferye, nie mające lekcyi z Pisma św., więc trzeba się uciec do lekcyi z Commune. Zaś w święta, w które dotychczas lekcye brało się z Commune a responsorya były własne, zatrzymać należy te lekcye z własnemi responsoryami.

Oficyum w uroczystości rytu zdwojonego i połowicznego, powyżej nie wyłączone, tak brać należy:

W jutrzni invitatorum, hymn, lekcye II-go i III-go nokturnu i responsorya trzech nokturnów są własne lub z Commune, antyfony zaś, psalmy i wiersze trzech nokturnów, oraz lekcye I-go nocturnu są z feryi odpowiedniej.

Ad Laudes et ad Vesperas Antiphonae cum Psalmis de Feria; Capitulum, Hymnus, Versus et Antiphona ad *Benedictus* vel ad *Magnificat* cum Oratione aut ex Proprio, aut de Communi.

Ad Horas minores et Completorium Antiphonae cum Psalmis semper dicuntur de occurrente Feria. Ad Primam pro Lectione brevi legitur Capitulum Nonae ex Proprio, vel de Communi. Ad Tertiam, Sextam et Nonam Capitulum, Responsorium breve et Oratio pariter sumuntur vel ex Proprio, vel de Communi.

6. In Officio S. Mariae in Sabbato et in Festis Simplicibus sic Officium persolvendum est: ad Matutinum Invitatorium et Hymnus dicuntur de eodem Officio vel de iisdem Festis; Psalmi cum suis Antiphonis et Versu de Feria occurrente; I. et II. Lectio de Feria, cum Responsoriis propriis, vel de Communi; III. vero Lectio de Officio vel Festo, duabus Lectionibus in unam iunctis, si quando duae pro Festo habeantur; ad reliquas autem Horas omnia dicuntur, prouti supra, n. 5, de Festis Duplicibus expositum est.

7. In Feriis et in Festis Simplicibus Psalmi ad Matutinum, qui in novo Psalterio in tres Nocturnos dispositi inveniuntur, dicantur sine interruptione cum suis novem Antiphonis usque ad tertium Versum inclusive, omissis Versibus primo et secundo.

W laudesach i nieszporach antyfony z psalmami biorą się z feryi; capitulum, hymn, wiersz i antyfona do *Benedictus* lub do *Magnificat* z oracyą, są albo z proprium, albo z Commune.

W godzinach mniejszych i komplecie antyfony z psalmami zawsze się mówią z feryi odpowiedniej. W prymie jako lekcya krótka czyta się capitulum nony z proprium lub z Commune. W tercyi, sekscie i nonie capitulum, responsoryum krótkie i oracya również biorą się albo z proprium albo z Commune.

6. W oficyum sobotniem o N. Maryi Pannie i uroczystościach rytu prostego oficyum w ten sposób odmawiać trzeba: w jutrzni invitatorium i hymn biorą się z tegoż oficyum lub tychże uroczystości; psalmy wraz ze swymi antyfonami i wierszem z feryi odpowiedniej; I-a i II-a lekcya z feryi z dodaniem responsoryów własnych lub z Commune; III-a zaś lekcya z oficyum lub z uroczystości, przy połączeniu dwóch lekcyi w jedną, jeżeli dwie na daną uroczystość są przepisane; inne godziny tak się odmawiają, jak to wyżej o uroczystościach rytu zdwojonego wyjaśnione zostało pod n. 5.

7. W ferye i uroczystości rytu prostego psalmy z jutrzni, w nowym psałterzu na trzy nokturny rozdzielone, mówić należy bez przerwy, wraz ze swymi dziewięciu antyfonami aż do trzeciego wiersza włącznie, opuszczając wiersz pierwszy i drugi.

TITULUS II.

De Festorum praestantia.

1. Ut recte dignoscatur, quale ex Officiis sit praestantius et proinde sive in occurrentia, sive in concurrentia, sive in ordine repositionis aut translationis

TYTUŁ II.

O pierwszeństwie oficyów.

1. Aby dobrze poznać, któremu z pomiędzy kilku oficyów dać pierwszeństwo, trzeba zarówno co do okkurencyi jak i konkurencyi, zarówno przy

praeferendum, sequentes praestantiae characteres considerandi sunt:

a) Ritus altior, nisi occurrat Dominica, vel Feria, vel Octava privilegiata, vel etiam quaelibet dies Octava iuxta Rubricas.

b) Ratio Primarii aut Secundarii.

c) Dignitas Personalis, hoc ordine servato: Festa Domini, B. Mariae Virginis, Angelorum, S. Ioannis Baptistae, S. Ioseph, SS. Apostolorum et Evangelistarum.

d) Solemnitas externa, scilicet si Festum sit feriatum, aut celebretur cum Octava.

2. In occurrentia, et in ordine repositionis aut translationis, alius quoque character considerandus est, nempe:

e) Proprietas Festorum. Dicitur Festum alicuius loci proprium, si agatur de Titulo Ecclesiae, de loci Patrono etiam secundario, de Sancto (in Martyrologio vel in eius appendice approbata descripto), cuius habetur corpus vel aliqua insignis et authentica reliquia, vel de Sancto, qui cum Ecclesia, vel loco, vel personarum coetu specialem habeat rationem. Igitur Festum quodvis istiusmodi proprium, ceteris paribus, praefertur Festo Universalis Ecclesiae. Excipiuntur tamen Dominicae, Feriae, Octavae et Vigiliae privilegiatae, nec non Festa primaria Duplicia I. classis Universalis Ecclesiae, quae uniuscuiusque loci propria considerantur et sunt. Festum autem Universalis Ecclesiae, cuiusvis ritus, quia est praeceptivum, ceteris paribus, praeferri debet Festis aliquibus locis ex mero Indulto S. Sedis concessis, quae tamen propria, sensu quo supra, dici nequeunt.

przenoszeniu stałem jak i przypadkowem, mieć na względzie następujące cechy tego pierwszeństwa:

a) Wyższość rytu, chyba że wypadnie niedziela lub ferya lub oktawa uprzywilejowana, lub nawet jaki dzień oktawy, zgodnie z przepisami rubryk.

b) Stopień pierwszorzędny lub drugorzędny.

c) Dostojność osobista przy zachowaniu takiego porządku: Uroczystości Pańskie, Najśw. Panny, Aniołów, św. Jana Chrzciciela, św. Józefa, św. Apostołów i Ewangelistów.

d) Obchód zewnętrzny, t. j. gdy w uroczystość świętuje się albo obchodzi się ją z oktawą.

2. W okkurencyi oraz zarówno przy przenoszeniu stałem jak i przypadkowem trzeba jeszcze jedną cechę wyróżniającą mieć na względzie, mianowicie:

e) Przynależność uroczystości. Uroczystość jest przynależna (propria) dla tej czy owej miejscowości, jeżeli dotyczy tytułu kościoła, patrona miejscowości choćby drugorzędnego, Świętego zapisanego w martyrologium lub w jego dodatku, którego ciało lub jaka znaczna i autentyczna relikwia się na miejscu przechowuje, wreszcie Świętego, który pozostaje w szczególnie blizkim stosunku do kościoła, miejscowości lub danego zgromadzenia. Stąd uroczystość taka z jakiegokolwiek powodu przynależna ma pierwszeństwo przed uroczystością Kościoła powszechnego, jeżeli pod innymi względami jest jej równą. Wyłączają się jednak z pod tej reguły niedziele, ferye, oktawy i wigilie uprzywilejowane, oraz uroczystości pierwszorzędne rytu zdwojonego I-ej klasy Kościoła Powszechnego, które się uważa i które są właściwemi dla każdej miejscowości. Uroczystość zaś Kościoła

Powszechnego, jakiegokolwiek jest rytu, ponieważ jest obowiązującą, gdy tylko jest równą pod innymi względami, pierwszeństwo ma nad uroczystościami gdzieniegdzie na mocy indultu Stolicy św. obchodzonemi, które to uroczystości nie mogą się nazywać właściwemi w tym znaczeniu, jak wyżej podano.

TITULUS III.

De Festorum occurrentia accidentali eorumque translatione.

1. De Dominicis maioribus I. classis, quodvis Festum in eis occurrat, semper faciendum est Officium. Dominicae vero II. classis cedunt tantummodo Festis Duplicibus I. classis, quo in casu de Dominica fit commemoratio in utrisque Vesperis, Laudibus et Missa cum IX. Lectione ad Matutinum.

2. De Dominicis minoribum, seu per annum, semper fieri debet Officium, nisi occurrat Festum quodcumque Domini, aut aliquod Duplex I. vel II. classis, aut dies Octava Festorum Domini, quo in casu in Officio Festi vel diei Octavae fit commemoratio Dominicae in utrisque Vesperis et Laudibus et Missa cum IX. Lectione ad Matutinum. Si Dominica infra Octavam Nativitatis occurrat in Festo S. Thomae Ep. M. aut in Festo S. Silvestri P. C., fit Officium de ipsa Dominica cum commemoratione Festi occurrentis; quo in casu die 30 Decembris, in Officio diei infra Octavam, Lectiones I. et II. Nocturni sumuntur e Festo Nativitatis, cum Responsoriis Dominicae. Quoad Dominicam vero, quae occurrit a Festo Circumcisionis usque ad Epiphaniam, nihil innovetur.

TYTUŁ III.

O okkurencyi przypadkowej uroczystości i przenoszeniu tychże.

1. O niedzielach większych I-ej klasy, bez względu na to, jaka uroczystość w nie wypadnie, zawsze należy oficyum odmawiać. Niedziele zaś klasy II-ej ustępują tylko przed uroczystościami rytu zdwojonego I-ej klasy, w którym to wypadku o niedzieli robi się komemoracyę w obydwu nieszporach, laudesach i mszy wraz z IX-tą lekcyą w jutrzni.

2. O niedzielach mniejszych, czyli zwykłych, zawsze trzeba oficyum odmawiać, chyba, że wypadnie jaka uroczystość Pańska lub rytu zdwojonego I-ej czy II-ej klasy, albo dzień ósmy oktawy uroczystości Pańskich, w którym to wypadku w oficyum uroczystości lub ósmego dnia oktawy dodać trzeba komemoracyę niedzieli w obu nieszporach i laudesach i mszy wraz z IX. lekcyą w jutrzni. Jeżeli niedziela wśród Oktawy Bożego Narodzenia wypadnie w uroczystość św. Tomasza biskupa-męczennika, lub w uroczystość św. Sylwestra papieża-wyznawcy, to oficyum odmawia się o niedzieli z komemoracyą uroczystości przypadającej; w takim wypadku dnia 30 grudnia w oficyum dnia wśród oktawy lekcye I-go i II-go nokturnu biorą się z uroczystości Bożego Narodzenia wraz z responsoryami niedzieli. Co się zaś tyczy niedzieli, która wypada między świętem

Obrzezania a Trzech Króli, to co do niej żadnych zmian niema.

3. Duplicia I. et II. classis, quae seu ab aliqua Dominica maiori, seu a nobiliori Officio impediuntur, transferenda sunt in proximiorem insequentem diem, quae libera sit ab alio Festo Duplici I. vel II. classis, vel ab Officiis huiusmodi Festa excludentibus; salvo tamen privilegio a Rubricis concesso Festivitatibus Purificationis et Annuntiationis B. M. V., nec non Commemorationis solemnis S. Ioseph.

3. Uroczystości rytu zdwojonego I-ej i II-ej klasy, przypadające w niedzielę większą lub dzień oficyum ważniejszego, przenosi się na dzień następny najbliższy, wolny od innej uroczystości rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, lub od oficyów takie uroczystości wyłączających; lecz przywilej nadany przez rubryki uroczystościom Oczyszczenia Zwiastowania Najśw. Maryi Panny, oraz Obchodu uroczystego św. Józefa nadal zachowuje swoją moc.

4. Festa Duplicia maiora cuiusvis dignitatis et Duplicia minora Doctorum Ecclesiae non amplius transferri possunt, sed quando impediuntur, de eis fiat commemoratio, uti de aliis Duplicibus minoribus impeditis Rubricae disponunt (salvo, quod numero sequenti statuitur de omittenda in Dominicis IX. Lectione historica), nisi forte occurrant in Duplicibus I. classis, in quibus nullius Officii agenda est commemoratio, nisi de occurrenti Dominica, vel de Feria, aut Octava privilegiata.

4. Uroczystości rytu zdwojonego większego jakiejkolwiek dostojności i święta rytu zdwojonego mniejszego Doktorów Kościoła, odtąd nie mogą być przenoszone, lecz gdy są przeszkodzone, bierze się ich komemoracyę tak samo, jak to względem innych przeszkodzonych uroczystości rytu zdwojonego mniejszego rubryki postanawiają (tylko IX-ta lekcya historyczna w niedziele się opuszcza, jak to w numerze następnym czytamy), chyba, że przypadkiem wypadną w uroczystości rytu zdwojonego I-ej klasy, w które o żadnym innym oficyum nie bierze się komemoracyi, jak tylko o niedzieli wypadającej, lub feryi lub oktawie uprzywilejowanej.

5. Porro si in Dominica maiori occurrat Officium Duplex maius aut minus, vel Semiduplex, vel Simplex, fiat de Dominica cum commemoratione Officii occurrentis in utrisque Vesperis (de Simplici tamen in primis Vesperis tantum), Laudibus et Missa, sine IX. Lectione historica. Idem fiat in Dominicis minoribus, nisi in eis occurrat Festum quodcumque Domini, aut quodvis Duplex I. vel II. classis, aut dies Octava Festorum Domini, quo in casu, ut supra n. 2 dictum est, fiat de Festo, vel de

5. Następnie, jeżeli w niedzielę większą przypadnie oficyum rytu zdwojonego większego lub mniejszego, albo rytu połowicznego lub prostego, oficyum odmawia się o niedzieli z komemoracyą oficyum przypadającego w obojgu nieszporach (o rycie prostym tylko w I-ych nieszporach), laudesach i mszy, bez lekcyi XI-ej historycznej. Toż samo zachować należy w niedziele zwykłe, jeżeli w nie wypada jakiekolwiek oficyum Pańskie albo rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, albo ósmy dzień oktawy uroczys-

Octava cum commemoratione et IX. Lectione Dominicae.

6. Dies, in qua celebratur Commemoratio omnium Fidelium Defunctorum, excludit translationem cuiusvis Festi.

TITULUS IV.

De Festorum occurrentia perpetua eorumque repositione.

1. Festa omnia ritus Duplicis sive maioris sive minoris, aut Semiduplicis, si perpetuo impediantur, reponuntur in primam diem liberam, iuxta Rubricas.

2. Festa Duplicia I. et II. classis perpetuo impedita reponuntur, tamquam in sedem propriam, in primam diem liberam ab alio Festo Duplici I. aut II. classis, vel ab aliqua die Octava, vel ab Officiis huiusmodi Festa excludentibus, salvo privilegio Festivitati Purificationis B. M. V. concesso.

3. Dominicae maiores excludunt assignationem perpetuam cuiusvis Festi Duplicis etiam I. classis; Dominicae vero minores assignationem excludunt cuiuscumque Duplicis maioris aut minoris, nisi sit Festum Domini. Festum SS. Nominis Mariae perpetuo assignatur diei duodecimae mensis Septembris.

4. Dies II. Novembris excludit tum Festa occurrentia, quae non sint Duplicia I. classis, tum Festa perpetuo reponenda cuiusvis ritus.

TITULUS V.

De concurrentia Festorum.

1. Dominicae maiores Vesperas habent integras in concurrentia cum quo-

tości Pańskich, w którym to wypadku, jak było powiedziane w Nr. 2., oficyum odmawia się o uroczystości lub o ósmym dniu oktawy z komemoracyą i IX-tą lekcyą niedzieli.

6. Na Dzień Zaduszny nie można żadnej uroczystości przenosić.

TYTUŁ IV.

O okkurencyi stałej uroczystości i jej umieszczaniu.

1. Wszystkie uroczystości rytu zdwojonego, zarówno większego jak i mniejszego, lub rytu połowicznego, gdy są stale przeszkodzone, przenosi się, zgodnie z rubrykami, na pierwszy dzień wolny.

2. Uroczystości rytu zdwojonego I-ej i II-ej klasy, stale przeszkodzone umieszczać należy, jako w dniu właściwym, w pierwszym dniu wolnym od święta rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, lub od ósmego dnia oktawy, lub od oficyów, które takiego rodzaju uroczystości wyłączają; wyjątek stanowi przywilej, nadany dla uroczystości Oczyszczenia N. M. P.

3. Na niedziele większe nie można stale przenosić żadnej uroczystości rytu zdwojonego nawet I-ej klasy; na niedziele zaś mniejsze nie można przenosić żadnej uroczystości rytu zdwojonego większego lub mniejszego, jeżeli nie jest uroczystością Pańską. Uroczystość Imienia Najśw. Maryi Panny stale się naznacza na dzień dwunastego września.

4. Dzień 2. listopada wyłącza zarówno uroczystości przypadające takie, które nie są rytu zdwojonego I-ej klasy, jak i uroczystości, które są stale przenoszone, jakiegokolwiek rytu.

TYTUŁ V.

O konkurencyi uroczystości.

1. Niedziele większe w konkurencyi z jakąkolwiek uroczystością, jeżeli ta

vis Festo, nisi sit ritus Duplicis I. aut II. classis; ideoque in primis Vesperis sumuntur Antiphonae cum Psalmis de Sabbato; in Adventu tamen dicuntur Antiphonae de Laudibus Dominicae cum iisdem Psalmis de Sabbato.

2. Dominicae minores cedunt Vesperas, tum Duplicibus I. aut II. classis, tum omnibus Festis Domini, tum diebus Octavis Festorum Domini; integras autem habent Vesperas in concursu cum aliis Festis, sumptis in I. Vesperis Antiphonis et Psalmis de Sabbato.

3. Leges, quibus ordinantur Vesperae infra Octavam Nativitatis Domini, immutatae manent.

nie jest rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, mają nieszpory całkowite; więc w pierwszych nieszporach antyfony z psalmami biorą się z psałterza; w Adwencie jednak mówi się antyfony z laudesów niedzielnych, z tymiż psalmami sobotnimi.

2. Niedziele zwykłe w nieszporach ustępują już to uroczystościom rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, już to wszystkim uroczystościom Pańskim i ósmym dniom oktaw tychże uroczystości Pańskich; w konkurencyi z innemi uroczystościami mają całkowite I-e nieszpory, z antyfonami i psalmami z soboty.

3. Prawidła, według których ułożone są nieszpory w ciągu oktawy Bożego Narodzenia, pozostają niezmienione.

TITULUS VI.

De Commemorationibus.

1. In Duplicibus I. classis non fiat commemoratio de praecedenti, nisi fuerit aut Dominica quaevis, etiam per annum, aut Duplex I. vel II. classis, aut dies Octava alicuius Festi Domini primarii, aut dies infra Octavam privilegiatam, aut Feria maior. In occurrentia fiat tantum commemoratio de Dominica qua cumque, de Octava privilegiata et de Feria maiori. De sequenti vero Officio (etiam ad modum Simplicis redacto) fiat semper commemoratio, minime autem de die infra Octavam non privilegiatam aut de Simplici.

2. In Duplicibus II. classis de praecedenti Officio semper fieri debet commemoratio, nisi fuerit de aliquo Festo Semiduplici vel de die infra Octavam non privilegiatam. In occurrentia fit commemoratio de quavis Dominica, de

TYTUŁ VI.

O komemoracyach.

1. W uroczystościach rytu zdwojonego I-ej klasy nie odmawia się komemoracyi o dniu poprzedzającym, chyba że była to niedziela, choćby zwykła, albo uroczystość rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, albo dzień ósmy oktawy uroczystości Pańskiej pierwszorzędnej, albo dzień wśród oktawy uprzywilejowanej, albo ferya większa. W okkurencyi jest tylkok omemoracya o niedzieli każdej, o oktawie uprzywilejowanej i o feryi większej. O oficyum zaś następującem (choćby symplifikowanem) zawsze odmawiać trzeba komemoracyę, z wyjątkiem jednak, jeżeli jest to dzień wśród oktawy nieuprzywilejowanej, lub rytu prostego.

2. W uroczystościach rytu zdwojonego II-ej klasy o poprzedzającem oficyum zawsze trzeba dodawać komemoracyę chyba, żeniem jest jaka uroczystość, rytu połowicznego lub dzień wśród oktawy nieuprzywilejowanej. W okkurencyi mó-

quolibet Duplici vel Semiduplici ad modum Simplicis redacto, de Octava privilegiata, de Feria maiori et de Vigilia; de Simplici vero fit tantum in Laudibus et in Missis privatis. De sequenti autem Officio quolibet, etiam Simplici vel ad modum Simplicis redacto, fit semper commemoratio, ac etiam de die infra Octavam, si in crastino Officium de ea agendum sit; et tunc cum Antiphona et Versiculo e I. Vesperis Festi.

wi się komemoracya o każdej niedzieli, o uroczystości rytu zdwojonego lub połowicznego symplifikowanej, o oktawie uprzywilejowanej, o feryi większej i o wigilii; zaś o uroczystości rytu prostego tylko w laudesach i mszach prywatnych. O następnem zaś oficyum każdem, nawet rytu prostego lub symplifikowanem, robi się komemoracya; odmawia się także o dniu wśród oktawy jeśli dnia następnego oficyum o nim będzie odmawiane; a wtedy z antyfoną i wierszem z I-ych nieszporów uroczystości.

3. Licet Festa Domini eorumque Octavae privilegio gaudeant, ut in occurrentia praevaleant Dominicis minoribus, nihilominus, quando plures fieri debeant commemorationes (cauto quod in Vesperis semper fiat prima commemoratio de Officio concurrenti, cuiusvis ritus et dignitatis), tam in Vesperis, quam in Laudibus et Missa hic ordo servetur: 1.º de Dominica qualibet; 2.º de die infra Octavam Epiphaniae aut Corporis Christi; 3.º de die Octava; 4.º de Duplici maiore; 5.º de Duplici minore; 6.º de Semiduplici; 7.º de die infra Octavam communem; 8.º de Feria VI. post Octavam Ascensionis; 9.º de Feria maiori; 10.º de Vigilia; 11.º de Simplici.

3. Chociaż uroczystości Pańskie i ich oktawy przywilej ten mają, że w okkurencyi mają pierwszeństwo przed niedzielami mniejszemi, mimo to, gdy się bierze kilka komemoracyi (w nieszporach pierwsza komemoracya zawsze się mówi o oficyum, pozostającem w konkurencyi, jakiegokolwiek byłoby rytu i dostojności), ten porządek zarówno w nieszporach, jak i w laudesach i mszy zachować trzeba: I-a o niedzieli każdej, II-a o dniu wśród oktawy Trzech Króli lub Bożego Ciała, III-a o ósmym dniu oktawy, IV-a o uroczystości rytu zdwojonego większego, V-a o uroczystości rytu zdwojonego zwykłego, VI-a o uroczystości rytu połowicznego, VII-a o dniu wśród oktawy zwykłej, VIII-a o piątku po oktawie Wniebowstąpienia, IX-a o feryi większej, X-a o wigilii, XI-a o uroczystości rytu prostego.

TITULUS VII.

De conclusione propria Hymnorum et Versu proprio ad Primam, de Suffragiis Sanctorum, de Precibus, de Symbolo Athanasiano et de tertia oratione in Missa.

1. Quando eadem die occurrunt plura Officia, quae propriam habeant conclu-

TYTUŁ VII.

O konkluzyi własnej hymnów i wierszu własnym w prymie, o sufragiach świętych, o prośbach (preces), o symbolu św. Atanazego i trzeciej modlitwie we Mszy.

1. Gdy jednego i tego samego dnia wypada kilka oficyów, które mają własną

sionem Hymnorum vel proprium Versum ad Primam, conclusio et Versus dicantur, quae propria sunt Officii, quod ea die recitatur.

2. Deinceps, quando facienda erunt Suffragia Sanctorum, unum tantum fiet Suffragium, iuxta formulam propositam in ordinario novi Psalterii.

3. Symbolum Athanasianum additur ad Primam in Festo SS. Trinitatis et in Dominicis tantummodo post Epiphaniam et post Pentecosten, quando de eis persolvendum est Officium salva exceptione, de qua n. sequenti.

4. Quando in Dominica fit commemoratio de aliquo Officio Duplici, vel de die Octava, vel de die infra Octavam, omittuntur Suffragium, Preces, Symbolum *Quicumque* et tertia Oratio in Missa.

konkluzyę w hymnach lub własny wiersz w prymie, konkluzyę i wiersz brać trzeba te, które należą do oficyum tego dnia odmawianego.

2. Następnie, gdy należy odmawiać sufragia Świętych, jedno tylko sufragium odmawia się zawsze, według formuły podanej w nowym psałterzu.

3. Symbol św. Atanazego w prymie dodaje się w uroczystość Przenajśw. Trójcy, oraz w te niedziele po Trzech Królach i po Zielonych Świątkach, o których odmawia się oficyum; wyjątek od tego prawidła podany jest w numerze następnym.

4. Gdy w niedzielę odmawia się komemoracya o jakiej uroczystości rytu zdwojonego albo o ósmym dniu oktawy lub o dniu wśród oktawy, opuszczają się: sufragium, prośby, symbol *Quicumque* i trzecia modlitwa (oratio) we mszy.

TITULUS VIII.

De Officiis votivis deque aliis Officiis addititiis.

1. Cum per hanc novam Psalterii dispositionem causae cessaverint Indulti Generalis d. d. 5 Julii 1883 pro Officiis votivis, haec ipsa Officia et alia similia, ex particularibus indultis concessa, tolluntur omnino et sublata declarantur.

2. Cessat pariter obligatio recitandi in Choro, diebus a Rubricis hucusque vigentibus praescriptis, Officium parvum B. Mariae Virginis, Officium Defunctorum, nec non Psalmos Graduales ac Paenitentiales. Capitula vero, quae ad ista Officia addititia ex peculiari constitutione aut legato tenentur, a Sancta Sede eorum commutationem impetrabunt.

TYTUŁ VIII.

O oficyach wotywnych i innych dodatkowych.

1. Skoro wskutek nowego rozkładu psałterza zniesione zostały powody do indultu z 5. lipca 1883. o oficyach wotywnych, oficya te i inne im podobne, na mocy szczególnych indultów nadane, zupełnie się znoszą i za nieistniejące odtąd mają być uważane.

2. Ustaje również obowiązek odmawiania w chórze, w dniu przez rubryki dotąd obowiązujące wskazane, Oficyum małego na cześć N. M. P., Oficyum za zmarłych, Psalmów Gradualnych i Pokutnych. Kapituły, które do odmawiania tych oficyów dodatkowych są obowiązane na mocy szczególnych postanowień lub legatów, niech proszą o ich zamianę Stolicę Świętą.

3. In Festo S. Marci et in Triduo Rogationum integrum manet onus recitandi Litanias Sanctorum, etiam extra Chorum.

TITULUS IX.

De Festis Dedicationis ac Tituli Ecclesiae et de Patronis.

1. Festum Dedicationis cuiuslibet Ecclesiae est semper primarium, et Festum Domini.

2. Anniversarium Dedicationis Ecclesiae Cathedralis et Festum Titulare eiusdem celebranda sunt sub ritu Duplici I. classis cum Octava per totam Dioecesim ab universo Clero saeculari et etiam regulari Kalendarium Dioecesanum adhibente; a Regularibus vero utriusque sexus in eadem Dioecesi commorantibus ac proprium Kalendarium habentibus, pariter sub ritu duplici I. classis, absque tamen Octava.

3. Quum Sacrosancta Lateranensis Archibasilica omnium Ecclesiarum Urbis et Orbis sit mater et caput, tum ipsius Dedicationis Anniversarium, tum Festum Transfigurationis Domini, quod, praeter magnam Resurrectionis Dominicae sollemnitatem, tamquam Titulare ab ipsa recoli solet, ab universo Clero tam saeculari quam regulari, etiam ab illis, qui peculiarem ritum sequuntur, sub ritu Duplici II. classis deinceps celebrabitur.

4. Festum Patroni principalis Oppidi, vel Civitatis, vel Dioecesis, vel Provinciae, vel Nationis, Clerus saecularis et regularis ibi degens et Kalendarium Dioecesanum sequens sub ritu Duplici I. classis cum Octava celebrabit; Regulares vero ibidem commorantes et Kalendarium proprium habentes, idem Festum, quamvis feriatum numquam

3. W uroczystość św. Marka oraz trzy dni krzyżowe obowiązek odmawiania litanii do Wszystkich świętych, nawet po za chórem, pozostaje.

TYTUŁ IX.

O uroczystościach Poświęcenia i Tytułu kościoła, oraz o Patronach.

1. Uroczystość poświęcenia każdego kościoła należy zawsze do uroczystości pierwszorzędnych i Pańskich.

2. Rocznicę poświęcenia kościoła katedralnego i uroczystość tytułu jego obchodzić należy według rytu zdwojonego I-ej klasy z oktawą w całej dyecezyi przez całe duchowieństwo świeckie oraz zakonne, używające kalendarza dyecezalnego; przez osoby zaś zakonne obojga płci w tejże dyecezyi mieszkające i własny kalendarz posiadające również według rytu zdwojonego I-ej klasy, ale bez oktawy.

3. Ponieważ Archibazylika Lateraneńska jest uważana jako wszystkich kościołów Miasta i świata matka i głowa, przeto zarówno rocznicę jej poświęcenia, jako też uroczystość Przemienienia Pańskiego, którą ona obok uroczystości Zmartwychwstania Pańskiego, jako tytuł obchodzi, obchodzić odtąd należy przez całe duchowieństwo zarówno świeckie jak i zakonne, nawet oddzielny ryt posiadające, według rytu zdwojonego II-ej klasy.

4. Uroczystość głównego patrona miejscowości, stolicy dyecezyi, dyecezyi, prowincyi lub narodu obchodzić ma duchowieństwo świeckie i zakonne, tam zamieszkałe i kalendarza dyecezalnego używające, według rytu zdwojonego I-ej klasy z oktawą; zakonnicy zaś tamże mieszkający i posiadający kalendarz własny obchodzić będą też

fuerit, eodem ritu celebrabunt, absque tamen Octava.

TITULUS X.

De Missis in Dominicis et Feriis deque Missis pro Defunctis.

1. In Dominicis, etiam minoribus, quodcumque Festum occurrat, dummodo non sit Festum Domini, vel eius dies Octava, aut Duplex I. vel II. classis, Missa semper dicenda erit de Dominica cum commemoratione festi. Quod si Festum commemorandum sit Duplex, tunc omittenda est III. Oratio.

2. In Feriis Quadragesimae, Quatuor Temporum, II. Rogationum, et in Vigiliis, si occurrat fieri Offum alicuius Festi Duplicis (non tamen I. vel II. classis) aut Semiduplicis, Missae privatae dici poterunt ab libitum, vel de Festo cum commemoratione ultimoque Evangelio Feriae aut Vigiliae, vel de Feria aut Vigilia cum commemoratione Festi; prohibentur tamen Missae votivae privatae, aut privatae pro Defunctis, quae item prohibentur in Feria, in qua anticipanda vel reponenda est Missa Dominicae. In Quadragesima vero Missae privatae Defunctorum celebrari tantum poterunt prima die cuiuscumque hebdomadae libera in Kalendario Ecclesiae, in qua Missa celebratur.

3. Si alicubi aliquod Festum impeditum a Dominica minore, celebratur ex voto, vel cum populi concursu (cuius rei iudex erit Ordinarius), Missae de eodem festo impedito celebrari poterunt, dummodo una Missa de Dominica ne omittatur. Quoties extra ordinem Officii cantetur vel legatur aliqua Missa, si

uroczystość choćby dotąd nie była świętowaną, według tegoż rytu bez oktawy.

TYTUŁ X.

O Mszach w niedziele i feryе i o mszach żałobnych.

1. W niedziele nawet mniejsze, jakakolwiek uroczystość wypadnie, z wyjątkiem uroczystości Pańskich, ósmego dnia ich oktawy lub uroczystości rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, Mszę św. odprawiać trzeba zawsze o niedzieli z komemoracyą uroczystości. Gdy uroczystość, o której komemoracyę ma się odmawiać, jest rytu zdwojonego, to opuszczać należy III-ą modlitwę.

2. W dni Wielkiego Postu, Suchych dni, poniedziałku dni Krzyżowych i w wigilie, skoro wypada oficyum jakiej uroczystości rytu zdwojonego (lecz nie I-ej i II-ej klasy) lub połowicznego, Msze prywatne można odprawiać dowolnie (ad libitum) albo o uroczystości z komemoracyą i ostatnią ewangelią feryi lub wigilii, albo o feryi lub wigilii z komemoracyą uroczystości; zakazane są jednak wotywy prywatne i prywatne Msze żałobne; są one zakazane także i w tę feryę, na którą przeniesiono Mszę z niedzieli. W Wielkim Poście zaś msze prywatne za zmarłych odprawiać można tylko w pierwszym dniu każdego tygodnia, wolnym według kalendarza kościoła, w którym się Msza odprawia.

3. Jeżeli jaka uroczystość zajęta przez niedzielę mniejszą obchodzi się ex voto lub z licznem uczestnictwem ludu (o czem wyrokuje Ordynaryusz), to msze o tej uroczystości mogą być odprawiane, byleby tylko odprawiono jednę mszę o niedzieli. Ilekroć po za przepisanem oficyum śpiewa się lub czyta jaką Mszę

facienda sit commemoratio aut Dominicae, aut Feriae, aut Vigiliae, semper de hisce etiam Evangelium in fine legatur.

4. Ad Missam Dominicae etiam minoris, cum commemoratione Festi Duplicis tum maioris tum minoris ac diei infra Octavam quomodolibet celebrandam, retinetur color proprius Dominicae, cum Praefatione SSmae Trinitatis, nisi adsit propria Temporis vel Octavae alicuius Festi Domini.

5. Leges pro Missis Defunctorum in cantu immutatae manent. Missae vero lectae permittuntur in Duplicibus tantummodo in die obitus, aut pro die obitus, dummodo ne sit Festum de praecepto, aut Duplex I. vel II. classis, vel Feria excludens Duplicia I. classis. Quoad vero Missas lectas Defunctorum dicendas diebus ritus Semiduplicis aut Simplicis, in posterum numquam celebrari poterunt in Feriis n. 2 enumeratis, salva tamen exceptione ibidem admissa. Licebit tamen in huiusmodi Missis de Feria orationem addi pro Defunctis, pro quibus Sacrificium applicatur, paenultimo loco, prout permittit Rubrica Missalis. Cum autem, ut applicari possint Indulgentiae Altaris privilegiati, Missae Defunctorum debuerint hucusque in nigris celebrari, Summus Pontifex easdem indulgentias in posterum benigne concedit, licet Missa dicatur de Feria, cum oratione pro Defunctis. In reliquis autem Feriis per annum n. 2 non exceptis, nec non in Semiduplicibus, infra Octavas non privilegiatas et in Simplicibus, Missae Defunctorum, sicut et aliae Missae votivae, dici poterunt iuxta Rubricas.

a dodaje się komemoracyę niedzieli, feryi lub wigilii, zawsze z nich brać należy także ewangelię ostatnią.

4. We mszy niedzieli nawet mniejszej, odprawianej z komemoracyą uroczystości rytu zdwojonego, czyto większego czy mniejszego, i dnia wśród oktawy, zachować należy barwę paramentów właściwą niedzieli, oraz prefacyę Przenajśw. Trójcy, chyba że wypada inna właściwa okresowi lub oktawie jakiej uroczystości Pańskiej.

5. Prawidła dla odprawiania mszy żałobnych śpiewanych pozostają niezmienione. Msze zaś czytane dozwolone są w uroczystości rytu zdwojonego tylko w dzień śmierci lub zastępujący go, byleby to nie była uroczystość świętowana albo rytu zdwojonego I-ej lub II-ej klasy, albo ferya wyłączająca uroczystości rytu zdwojonego I-ej klasy. Co się zaś tyczy odprawiania mszy czytanych żałobnych w dni rytu połowicznego lub prostego, to na przyszłość nigdy nie można ich odprawiać w ferye pod n. 2. wyliczone, z zachowaniem jednak wyjątku tam wymienionego. Wolno jednakże do tych mszy feryalnych dodawać modlitwę za zmarłych, za których ofiara święta się sprawuje, na przedostatniem miejscu, jak na to pozwala rubryka mszalna. Skoro zaś dla korzystania z odpustów ołtarza uprzywilejowanego dotąd msze żałobne musiały być odprawiane w kolorze czarnym, Najwyższy Pasterz tychże odpustów na przyszłość łaskawie udziela, chociaż msza św. będzie się odprawiać o feryi z komemoracyą tylko za zmarłych. W pozostałe zaś ferye w ciągu roku, nie wyłączone w n. 2., oraz w uroczystości rytu połowicznego, w dni wśród oktaw nieuprzywilejowanych i w święta proste,

msze żałobne, jak i inne msze wotywne, mogą być odprawiane zgodnie z rubrykami.

TITULUS XI.

De Collectis in Missis.

Quod ad Collectas ab Ordinariis locorum imperatas attinet, deinceps prohibentur (nisi sint pro re gravi praescriptae) non tantum in Vigiliis Nativitatis et Pentecostes et in Duplicibus I. classis, sed etiam in Duplicibus II. classis, in Dominicis Maioribus, infra Octavas privilegiatas, et quandocumque in Missa dicendae sint plus quam tres Orationes a Rubrica eo die praescriptae.

TYTUŁ XI.

O kollektach we Mszach.

Co się dotyczy kollekt, przez Ordynaryuszów miejscowych nakazanych, zostają one zakazane (chyba że są przepisane dla bardzo ważnego powodu,— pro re gravi) nie tylko w wigilie Bożego Narodzenia i Zielonych Świątek, oraz w uroczystości rytu zdwojonego I-ej klasy, ale także w uroczystości rytu zdwojonego II-ej klasy, w niedziele większe, w oktawy uprzywilejowane i kiedykolwiek we mszy jest więcej niż trzy modlitwy przez rubryki tego dnia przepisane.

TITULUS XII.

De Missis Conventualibus.

In Ecclessiis, in quibus adest obligatio Chori, una tantum Missa cum assistentia Choralium semper celebretur; et quidem de Officio diei, nisi aliter Rubricae disponant; aliae Missae, quae hucusque cum praedicta assistentia celebrabantur, in posterum extra Chorum legantur, post propriam Horam Canonicam; excipiuntur tamen ab hac regula Missae in Litaniis maioribus et minoribus et Missae in Festo Nativitatis Domini. Excipiuntur pariter Missae in anniversariis Creationis et Coronationis Summi Pontificis, Electionis et Consecrationis seu Translationis Episcopi, nec non in anniversario ultimi Episcopi defuncti, et omnium Episcoporum aut Canonicorum; omnesque Missae ex fundatione.

TYTUŁ XII.

O Mszach konwentualnych.

W kościołach w których jest obowiązek chóru, będzie się odprawiać jedną tylko mszę w obecności należących do chóru i to według oficyum dnia, o ile rubryki inaczej nie rozporządzą; inne zaś msze, które dotąd ze wspomnianą asystencyą były odprawiane, na przyszłość będą się odprawiać bez niej, po właściwej godzinie kanonicznej; wyjątek od tej reguły stanowią msze w dni Litanii większych i mniejszych oraz msze w uroczystość Bożego Narodzenia. Do wyjątków także należą msze w rocznice Wyboru i Koronacyi Najwyższego Pasterza, wyboru i Konsekracyi albo przeniesienia Biskupa, w rocznicę śmierci ostatniegoBiskupa zmarłego i wszystkich Biskupów i Kanoników, oraz msze fundacyjne.

TITULUS XIII.

De Commemoratione Omnium Fidelium Defunctorum.

1. In Commemoratione omnium Fidelium Defunctorum, omissis Officio et Missa diei currentis, fit tantum Officium cum Missa pro Defunctis, prout in Appendice novi Psalterii praescribitur.

2. Si die 2 Novembris occurrat Dominica vel aliquod Duplex I. classis, Commemoratio Defunctorum celebrabitur die proxime sequenti, similiter non impedita; in qua, si forte occurrat Duplex II. classis, hoc transfertur iuxta regulam traditam Tit. III. n. 3.

TYTUŁ XIII.

O dniu Zadusznym.

1. W dzień Zaduszny opuszcza się oficyum i mszę dnia przypadającego, a odmawia się tylko oficyum i mszę za zmarłych, jak to przepisane jest w dodatku do nowego psałterza.

2. Jeżeli dnia 2. listopada wypadnie niedziela lub jaka uroczystość rytu zdwojonego I-ej klasy, to Dzień Zaduszny obchodzi się zaraz dnia następnego, również nie zajętego; gdyby zaś w tym dniu przypadkiem wypadła uroczystość rytu zdwojonego II-ej klasy, to się ją przenosi według reguły podanej w tyt. III. n. 3.

PRAESCRIPTIONES TEMPORARIAE.

I.⁰ Kalendaria uniuscuiusque Dioeceseos, aut Ordinis seu Congregationis Breviario Romano utentium, pro anno 1913. ad Regulas supra traditas omnino redigenda sunt.

II.⁰ Diebus Dominicis, quibus in Kalendariis proximi anni 1912 inscribuntur, sub ritu Duplici maiori vel minori, Festa Sanctorum, vel Angelorum, vel etiam B. Mariae Virginis, vel dies Octava, quae non sit Festorum Domini, tum Officium in privata recitatione, tum Misssae lectae erunt ad libitum, vel prout notatur in Kalendario anni 1912, vel de Dominica cum commemoratione duplicis maioris aut minoris. In Feriis quoque, de quibus Tit. X. n. 2, Missae privatae celebrari poterunt, ut ibi adnotatur.

III.⁰ Quod Tit. XIII. harum Rubrica-

PRZEPISY TYMCZASOWE.

I. Directoria wszystkich dyecezyi, zakonów i zgromadzeń zakonnych, używających brewiarza Rzymskiego, mają być odtąd układane według prawideł wyżej podanych.

II. W niedziele, w które w roku 1912 wypadają uroczystości rytu zdwojonego większego lub mniejszego, Świętych, Aniołów lub Najśw. Maryi Panny albo dzień ósmy oktawy nie należącej do uroczystości Pańskich, — można i oficyum prywatne i msze śś. czytane odprawiać do woli, albo według directorium na rok 1912, albo o niedzieli z komemoracyą rytu zdwojonego większego lub mniejszego. W ferye, o których mowa w tyt. X. n. 2., również można msze prywatne odmawiać tak, jak tam jest przepisane.

III. To co w tytule XIII. tych rubryk

rum dispositum est quoad Commemorationem Omnium Fidelium Defunctorum, inde ab anno 1912. in usum omnino deducendum est.

IV.º Usque dum nova correctio Breviari et Missalis Romani, a Sanctissimo Domino Nostro decreta, vulgetur:

a) Kalendaria perpetua Sacrae rituum Congregationi reformanda et approbanda deferri non debent;

b) De Festorum augendo ritu, vel de Festis novis invehendis nulla fiat postulatio;

c) Festa particularia, sive B. Mariae Virginis, sive Sanctorum aut Beatorum, ritus Duplicis maioris aut minoris, Dominicis diebus assignata, locorum Ordinarii seu Superiores Regularium, aut in utrisque Vesperis, Laudibus et Missa commemoranda praescribant; aut in aliam diem, validis S. R. C. oblatis argumentis, transferenda curent; aut potius omittant.

d) Nulla interim facta correctione Rubricarum, Regulae superius traditae in novis Breviariis et Missalibus post Rubricas Generales inserantur, omissis S. R. C. Decretis, quae hucusque in principio Breviarii inserta inveniuntur.

e) In futuris Breviarii editionibus mutentur, ob novam Psalterii reformationem, sequentes Antiphonae in Laudibus:

In Dominica Sexagesimae:

Ant. 5. In excelsis * laudate Deum.

In Dominica III. Quadragesimae:

Ant. 3. Adhaesit anima mea * post te, Deus meus.

In Dominica IV. Quadragesimae:

Ant. 3. Me suscepit * dextera tua, Domine.

dotyczy Dnia Zadusznego, już od roku 1912. należy wprowadzić w życie.

IV. Dopóki nie będzie dokonana nowa poprawa Brewiarza i Mszału Rzymskiego, przez Ojca Św. zadecydowana, należy:

a) Nie przedstawiać Kongregacyi Obrzędów do poprawy i zatwierdzenia stałych kalendarzy.

b) Nie przedstawiać próśb o podwyższenie rytu uroczystości i o wprowadzenie nowych uroczystości.

c) Co się tyczy uroczystości miejscowych czy to Najśw. Maryi Panny czy Świętych, czy Błogosławionych, zarówno rytu zdwojonego większego jak i mniejszego, naznaczonych na dni niedzielne, Ordynaryusze miejscowi i Przełożeni zakonni wydadzą polecenie, aby o nich brano tylko komemoracyę w obydwóch nieszporach, laudes i mszy, albo je na inny dzień przeniesiono, po przedstawieniu Kongregacyi Obrzędów należytych przyczyn, albo raczej opuszczono.

d) Tymczasem żadnej nie czyni się poprawy rubryk, a reguły wyżej podane należy umieścić w nowych brewiarzach i mszałach po rubrykach generalnych; przyczem opuszczają się dekrety Św. K. Obrz., znajdujące się dotąd na początku brewiarza.

e) W następnych wydaniach brewiarza należy zmienić, wskutek zmiany Psałterza, następujące antyfony w laudesach:

W niedzielę Sześćdziesiątnicy:

Ant. 5. In excelsis * laudate Deum.

W niedzielę III-ą Czterdziestnicy:

Ant. 3. Adhaesit anima mea * post te, Deus meus.

W niedzielę IV-ą Czterdziestnicy:

Ant. 3. Me suscepit * dextera tua, Domine.

In Feria IV. Hebdomadae:

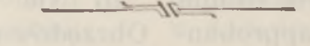
Ant. 3. Tu autem, Dominae, * scis omne consilium eorum adversum me in mortem.

Ant. 5. Fac, Domine,* iudicium iniuriam patientibus: et vias peccatorum disperde.

W środę Wielkiego Tygodnia:

Ant. 3. Tu autem, Domine,* scis omne consilium eorum adversum me in mortem.

Ant. 5. Fac, Domine,* iudicium iniuriam patientibus: et vias peccatorum disperde.

WSKAZÓWKI

jak należy odmawiać Brewiarz według nowych rubryk ogłoszonych powyższą Konstytucyą.

Konstytucya apostolska *Divino afflatu* zakazuje od 1. stycznia 1913. roku odmawiania brewiarza według dotychczasowego porządku a nakazuje trzymać się przepisów nowych; równocześnie pozwala każdemu kapłanowi odmawiać godziny kanoniczne według nowego Psałterza zaraz po jego ogłoszeniu.

W roku bieżącym zostaje więc do woli każdemu z P. T. Kapłanów, czy ma się trzymać dawnego porządku i Directorium na r. 1912., czy też zastosować się do rubryk w nowym Psałterzu wydanych. (Nowy Psałterz można nabywać w księgarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie).

W nowym Psalterzu zmieniony jest całkowicie układ dotychczasowy tej części brewiarza. Zresztą inne części Brewiarza zostają te same *i brewiarz dotychczasowy może służyć nadal, dopokąd nie nastąpi zapowiedziana rewizya niektórych lekcyi i nie zostanie zarządzone wydanie nowego Brewiarza zreformowanego i poprawionego, co ma się stać dopiero za kilka lat.*

Przed rozpoczęciem odmawiania Brewiarza według nowych przepisów trzeba się dobrze zapoznać z rozkładem „*nowego psałterza*“. Zwrócić należy szczególną uwagę na tak zwane „*ordinarium officii divini*“, gdzie jest dokładne objaśnienie, jaki ma rozkład każda godzina kanoniczna na różne święta, officia i czasy kościelne. Tu również znajdują się stałe części wszystkich godzin z uwzględnieniem zmian potrzebnych według czasu; dlatego nowy psałterz ciągle się powołuje na to „*ordinarium*“. Następnie należy się zapoznać z rozkładem psalmów na pojedyncze dni w tygodniu. Według nowego psałterza każdy dzień ma swoje psalmy do Matutinum z Antyfonami rozłożone na trzy Nokturny po trzy psalmy. W środę dla III. Nokturnu są dwie serye psalmów. Laudes z Antyfonami są dwojakie na każdy dzień (formularz I. i II.). Pierwszy formularz na ferye w roku do Septuagesimy, na czas wielkanocny i w święta przez cały rok (officia niższe od dx. 2. cl.); drugi formularz na ferye Adwentu, na ferye od Septuagesimy do Wielkiej środy włącznie, na suche dni i wigilie zwykłe (uprzywilejowane wyjęte), jeżeli officium odprawia się de feria.

Wreszcie zwrócić należy uwagę, że każdy dzień ma swoją primę, tercyę, sextę, nonę, nieszpory i kompletę. Zapoznawszy się dokładnie z rozkładem nowego psałterza, najlepiej uwidocznić sobie kilka schematów, według których grupują się i układają wszystkie w roku officia.

SCHEMAT I.

Pozostają z dawnego brewiarza (e proprio vel communi):	z nowego (ex ordinario vel psalterio) trzeba brać:
Matutinum: całe,	—
Laudes: wszystko oprócz psalmów,	Psalmy de dominica formularz I.,
Prima " " "	Psalmy de dominica: Deus in nomine tuo, Beati immaculati, Retribue servo tuo,
Tercya, Sexta, Nona " "	Psalmy de dominica,
Nieszpory: całe,	—
Kompleta: —	cała de dominica.

Przykład: 6. czerwca: Solemnitas Corporis Christi. Dx. I. cl. cum Oct. Ad Mat. ut proprio loco — Ad Laudes et Horas: Ps. de Dominica, reliqua pr. loco. Vesperae 2. festi. Compl. de Dominica.

Według tego schematu odmawia się officia:

a) w festa Domini i ich oktawy (Boże Narodzenie, Trzech Króli, Wielkanoc, Wniebowstąpienie, Zielone Świątki, Boże Ciało i ich oktawy, Imienia Jezus, Najśw. Rodziny, Serca Pana Jezusa, narzędzi Męki P. Jezusa, poświęcenia Kościoła i t. d.),

b) w niedziele wśród oktawy Bożego Narodzenia, Trzech Króli, Wniebowstąpienia, Bożego Ciała,

c) w wigilie: Trzech Króli i Zielonych Świątek,

c) w piątek po oktawie Wniebowstąpienia,

d) w wigilię Bożego Narodzenia od Laudes do Nony,

e) w święta Matki Boskiej, Aniołów, św. Jana Chrzciciela, św. Józefa, św. Apostołów i wśród ich oktaw, jeśli o nich officium,

f) w święta I. et II. cl. i wśród ich oktaw.

SCHEMAT II.

Pozostają z dawnego brewiarza:	Z nowego trzeba brać:
Matut.: invitatorium, hymn, lekcye I., II. i III. Nokturnu, responsorya,	Antyfony, Psalmy, versus w I., II. i III. Nokturnie de feria currenti,
Laudes: wszystko od capitulum,	Antyfony i Psalmy de fer. cur. form. I.
Prima: tylko hymn i lectio brevis, mianowicie capitulum z Nony,	Wszystko de feria currenti oprócz hymnu i lectio brevis,
Ter. Sex. Nona: hymn i od capitulum wszystko,	Antyfony i Psalmy de feria currenti (et quidem per annum etiam in festis

Vesperae: od capitulum wszystko,	Adwentus, Quadragesimae et Passionis), Antyfony (tempore pasch. Psalmi dicuntur sub una Antiphona Alleluja) i Psalmy de feria currenti,
Completorium: —	Wszystko de feria currenti (nisi sit de dominica, quod tunc est, quando iam praecedentes vesperae integrae vel a capitu'o fuerint de officio, quod in completorio Antiphonam et Psalmos de dominica semper exposcit).

Przykład: 21. czerwca: S. Aloisii Gonz. C. dx. — Ad Mat. Invit. Hymn. et Resp. de Comm.; Ant. Ps. et Vers. de feria, LL. I. Noct. de scr. occ. II. et III. Noct. pr. loc. — Ad Laud. et Horas omnia de feria a cap. de Comm. — Vesp. Ant. et Ps. de feria a cap. de sequ. (ut in Comm. orat. propr.) com praec. — Compl. de feria.

Według tego schematu odmawia się officia:

in festis caeteris, duplicibus maioribus, minoribus, semiduplicibus, Antiphonas proprias ad Matutinum vel Laudes vel Vesperas nullimode habentibus.

Tu także należą święta mające własne Antyfony tylko ad Benedictus albo ad Magnificat.

SCHEMAT III.

Pozostają z dawn. br.:	Z nowego trzeba brać:
Mat.: Invitatorium, hymn. Jeżeli własne są antyfony w Matut., to również Psalmy i Versus I., II., III. Nokturnu. Lekcye I. Nokturnu (własne, jeżeli off. je ma, albo de communi, jeżeli przynajmniej ma własne responsoria; w innych wypadkach zawsze bierze się de scriptura occurrente, chociaż w brewiarzu naznaczone lekcye de communi. Jeżeli feria occurrens nie ma lekcyj de scriptura, wtedy bierze się je de communi). II. i III. Nokturnu. Responsoria.	Jeżeli niema w officium własnych Antyfon ad Matut., wtedy bierze się antyfony, Psalmy i versus I., II., III. Nokturnu de feria currenti.
Laudes: Antyfony, jeżeli są własne ad Laudes, capitulum, hymn, versus, antyfona ad Benedictus, oratio.	Jeżeli są własne antyfony do Laudesów, Psalmy de dominica formularz I., jeżeli niema własnych antyfon ad Laudes, wtedy antyfony i psalmy de feria currenti formularz I.
Prima: tylko hymn i lect. brev. (cap. Non.).	Wszystko inne de feria currenti.

Tert., Sext., Nona: hymn i wszystko od capitulum począwszy.

Antyfona, Psalmy de feria currenti et quidem antiphona per annum etiam in festis Adventus, Quadragesimae et Passionis.

Vesperae: jeżeli w offum są własne antyfony z Laudesów albo do nieszporów, wtedy antyfony i Psalmy bierze się e proprio vel Communi. Capitulum, hymn. versus, Ant. ad Magnificat, oratio.

Jeżeli w offum niema własnych antyfon z Laudesów lub Nieszporów, wtedy bierze się antyfony i psalmy de feria currenti.

Completorium: —

Wszystko de feria currenti, nisi sit de dominica.

Przykład: 22. listopada: S. Caeciliae V. M. dx. — Ad Mat. omn. de Comm. et pr. l. LL. I. Noct. De Virginibus. — Ad Laud. Ps. de dominica reliqua de Comm. et propr. — Ad Hor. omnia de feria curr., a capit. de Comm. Vesp. (de Comm. et. pr. loco) a cap. de sequ. (ut in comm.; antiph. et or. propr.) com. praec. (ant. propr.) 2 oct. 3. S. Felicitatis M. (or. propr.) — Compl. de feria.

Według tego schematu odmawia się officia: in festis supra non enumeratis, duplicibus majoribus, minoribus, semiduplicibus, Antiphonas proprias ad Matutinum vel Laudes vel Vesperas habentibus.

SCHEMAT IV.

Pozostają z dawn. br.:

Z nowego trzeba brać:

Mat.: Invitatorium, hymn, lekcya I. i II. e Proprio de Tempore. Respons. I. i II. e Proprio vel Communi Sanctorum, lekcya III. (duabus historicis in unam contractis) e Proprio vel Communi Sanctorum.

Antyfony, dziewięć Psalmów, versus po dziewiątym Psalmie de feria currenti.

Laud.: Capitulum, hymn, versus, antiph. ad Bened., oratio.

Antyfony i psalmy de fer. curr. form. I.

Prima: hymn, lec. br. (cap. Non.).

Wszystko de fer. cur. oprócz lect. brev.

Ter. Sex. Non.: hymn i wszystko od capitulum.

Antyfona i Psalmy de feria currenti (ut sch. III.).

Vesp.: Capitulum, hymn, versus, antiph. ad Magnif., oratio.

Antyfony i Psalmy de fer. curr.

Complet.: —

Wszystko de feria currenti etc. (ut sch. II.).

Przykład: 26. sierpnia: S. Zephyrini P. M. splx. Ad Mat. Invit. et Hymn. de Communi. Ant. Pss. et Ver. de feria LL. 1. et 2. de scr. occ. cum Respons. de Comm. (e 1. Noct.) Lect. 3. propr. Ad Laud. omnia de feria a cap. de comm. Suffr. — Ad Hor. omnia de fer. (ad Primam Preces. Dom.) a cap. de communi.

Według tego schematu odmawia się: officium Beatae Mariae Virginis in Sabbato i officia in festis simplicibus.

SCHEMAT V.

Pozostaje z dawn. brew.:	Z nowego trzeba brać:
Mat.: Lekcye I., II., III. Nokturnu i responsoria.	Invitatorium, hymn, Antyf. (w czasie wielkan. wszystkie Antyf. pod jedną antyf. Alleluja). Psalmy (9) versus I., II. i III. Nokt.
Laudes: Antyfony[1], Capitulum, hymn, versus — jeżeli są własne	Antyfony, Capit., hymn, versus — jeżeli nie ma własnych
Antyf. ad Benedictus, oratio.	Psalmy z formularza I. w niedziele całego roku z wyjątkiem niedziel od Septuagesimy do niedzieli palmowej włącznie. Psalmy z formul. II. w niedziele od Septuagesimy do niedzieli palmowej włącznie.
Prima: hymn, Antyfona, jeżeli jest własna (t. j. w niedziele Adwent. i t. d. jak pod [1]).	Antyfona, jeżeli niema własnej, Psalmy trzy (Confitemini, Beati, Retribue), jeżeli w Laudes formularz I. wzięty. Psalmy cztery (Dominus regnavit. Jubilate, Beati, Retribue), jeżeli w Laud. był formularz II. Symbol św. Atanazego w niedzielach po Trzech Królach i Zielonych Świątkach, kiedy officium de dominica (chyba, że wypada commemoratio duplicis albo niedziela wśród oktawy, wtedy niema) i w święto Trójcy Przenajśw. Reszta wszystko, nie wyłączając lectio brevis.
Tertia, Sexta, Nona: Antyfona, Capit., Respons., Oratio — jeżeli ma swoje	Antyfona Cap., Responsorium — jeżeli niema swoich. Psalmi de dominica.
Vesperae:[2] Antyfona, Capitulum, hymn, versus — jeżeli mają własne	Antyfona, Capit., hymn, versus — jeżeli nie mają własnych. Psalmy de dominica.
Complet: —	Wszystko z niedzieli.

[1]) W niedziele Adwentu i od Septuagesimy do niedzieli Palmowej włącznie.
[2]) W I. nieszporach Antyfony i Psalmy ze soboty; w czasie Adwentowym z Laudes niedzieli.

Przykład: 10. marca. Dominica III. Quadragesimae 2. cl. De ea. sdx. Ad Mat. omnia de Dominica et loc. pr. — Ad Laudes Ps. de Domin. in II. schemate, rel. in pr. com. SS. Quadraginta Mm. et suffr. Ad Hor. Psalm. de domin. Ad Prim. Preces rel. pr. loc.

Vesp. de domin. pr. loc. com. SS. Mart. et suffr. Compl. de domin. et Preces.

Według tego wzoru odmawia się officia:

In Dominicis maioribus et minoribus wśród roku z wyjątkiem niedziel wśród oktawy Bożego Narodzenia, Trzech Króli, Wniebowstąpienia, Bożego Ciała i niedzieli Wielkanocnej, Białej, Zielonych Świąt i Trójcy Najśw., które należą do schematu I.

SCHEMAT VI.

Pozostaje z dawn. brew.:	Z nowego trzeba brać:
Mat.: Lekcye i responsoria,	Invitatorium, hymn, antyfony, 9 Psalmów feriae currentis. (Psalmy feryi IV.: siódmy, ósmy, dziewiąty bierze się z II. formularza III. Nokturnu, jeżeli w laudes będzie odmawiany Psalm Miserere). Versus jeden po Psalmie dziewiątym.
Laudes: Antyfony, jeżeli mają własne,	Antyfony, jeżeli nie mają własnych. Psalmy feriae currentis *z formularza I.* we wszystkie ferye w ciągu roku z wyjątkiem feryj Adwentu i od feryi II. po Siedemdziesiątnicy (Septuagesima) aż do środy Wielkiego Tygodnia włącznie i w suchych dniach. *Z formularza II.* we wszystkie ferye wyżej wyjęte.
Antyfona ad Bened., gdy jest własna.	Capitulum, hymn, versus, Antyfona ad Bened., gdy nie ma własnej.
Prima: hymn, Antyfona, gdy jest własna,	Antyfona, gdy nie ma własnej. Psalmy de feria currenti *trzy*, gdy w Laudesach nie przychodził Psalm Miserere; *cztery*, jak podane w Psałterzu, gdy był odmawiany Psalm Miserere. Zresztą dalsze wszystko, nawet lectio brevis.
Tertia, Sexta, Nona: hymn, antyfona gdy jest własna, Oracya własna lub de Dominica.	Antyfona, gdy nie ma własnej. Psalmy feriae currentis, Capitulum Responsoria, Preces, jeżeli wypadają.
Vesperae: Antyfona ad Magnificat, jeżeli in Proprio jest,	Antyfony, Psalmy de feria currenti, Capitulum, hymn. versus feriae currentis, Antyf. ad Magnif., gdy nie ma własnej.

Oracya własna lub de Dominica.
Completorium: —

Preces feriales, gdy wypadają.
Całe de feria currenti, chyba że należy wziąć je z niedzieli (cf. schem. II. ad compl.).

Przykład: 13. marca: De ea. splx. Ad Mat. omnia de feria currenti ut in II. schemate. Lect. cum Resp. pr. loco — Ad Laudes omnia de feria ut in II. schemate. Ant. ad Bened. propr. Preces feriales, oratio propr. et suffr. — Ad Horas omnia de feria et Preces. In Vesperis omnia de feria. Preces feriales et Suffragium. Completorium de feria et Preces.

Według tego wzoru odmawia się officia:

We ferye i wigilie w ciągu roku z wyjątkiem piątku po Wniebowstąpieniu Pańskiem, trzech ostatnich dni Wielkiego Tygodnia, wigilii Bożego Narodzenia od Laudes począwszy, wigilii Trzech Króli i Zielonych Świątek.

Uwagi ogólne:

W trzech ostatnich dniach Wielkiego Tygodnia odmawia się officium, jak dotychczas z wyjątkiem Psalmów ad Laudes, które się bierze w nowym brewiarzu de feria currente, pozostaje tylko kantyk w Wielką Sobotę: „Ego dixi". W Komplecie również opuści się Ps. 30.: „In Te, Domine".

W nowym brewiarzu odmawia się suffragium tylko jedno de OO. Sanctis, umieszczone w Ordinarium ad Laudes et ad Vesperas. W czasie wielkanocnym zamiast tego suffragium bierze się: de Cruce paschale. Zasady, kiedy się odmawia suffragium, o tyle zostały zmienione, że odpada suffragium i w te dni, w których bierze się kommemoracyę duplicis (etiam simplificati) albo komemoracyę dnia oktawy (dies octava).

Preces dominicales opuszcza się w dotychczasowych dniach i w tych, w których według nowych zasad opuszcza się, jak wspomniano wyżej, suffragium.

Przepisy co do Preces feriales nie zmienione.

W nowym brewiarzu określono wyraźnie, że kiedy się Matutinum oddziela od Laudes, należy je zakończyć po Te Deum względnie po 9. Responsorium, jak przepisane w „ordinarium".

Przed Laudes, gdy się je odmawia osobno, mówi się Pater noster i Ave Maria, gdy zaś Laudes odmawia się bezpośrednio po Matutinum, rozpoczyna się od „Deus in adiutorium", jak dotychczas.

* * *

Do niniejszej Kurendy dołączamy 1) po jednym egzemplarzu dla każdego Kapłana nowo wydanych Lekcyi wśród oktaw: Uroczystości św. Józefa, św. Jana Chrzciciela i św. Apostołów Piotra i Pawła. — (*Cena egzemplarza 25 hal. P. T. XX. Dziekani raczą zebrać te należytości od kondekanalnych i nadesłać je do Kancelaryi Konsystorza Biskupiego*). 2) Dalszy ciąg Directorium Officii divini secundum novum Breviarium.

L. 3338.

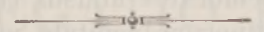
Rekolekcye kapłańskie

odbędą się w bieżącym roku:

1. *W Nowym Sączu* w Kolegium OO. Jezuitów od 8. lipca (wieczorem) do 12. lipca (rano).

2. *W Tarnowie* w Seminaryum duchownem od 16. września (wieczorem) do 20. września (rano).

P. T. Kapłani, chcący wziąć udział w tych świętych ćwiczeniach, powinni się zgłosić pisemnie kilka dni wcześniej do Rektoratu OO. Jezuitów w Nowym Sączu, względnie do Rektoratu Seminaryum duchownego w Tarnowie.

L. 2949.

W sprawie kwestarzy ze Wschodu

otrzymaliśmy od św. Kongregacyi Rozkrzewienia Wiary pismo, które podajemy do wiadomości P. T. Duchowieństwa, *polecając najściślejsze przestrzeganie przepisów w niem zawartych.*

Sacrae huic *Congregationi de Propaganda Fide pro Negotiis Rituum Orientalium* persaepe recursum habent clarissimi Viri in ecclesiastica dignitate et iurisdictione constituti, sive Ordinarii, sive Apostolicae Sedis Delegati, sive alii, a suprema Auctoritate *remedium flagitantes contra improbandam agendi rationem quorundam ad ritum Orientalem pertinentium, qui* hac et illac, per Europae et Americae praesertim regiones, *cursitant ad eleemosynas colligendas,* quaesito colore vel praetextu propriae missionis necessitates sublevandi.

Huiusmodi Viri pecuniam colligentes, qui fere semper ad clerum orientalem catholicum se pertinere dictitant et quandoque etiam vestium ornamenta et titulos ecclesiasticarum praeseferunt dignitatum, exhibent documenta linguis et characteribus in Occidente parum cognitis conscripta, et sigillis variis munita, quae ipsi asserunt a Praelatis, vel etiam a Patriarchis orientalibus prodire et fidem facere de viri ea exhibentis honestate, et de necessitate eleemosynarum ad construendas vel reparandas ecclesias, ad scholas vel nosocomia aedificanda et sustentanda, ad orphanos alendos, aut populos clade vel fame perculsos adiuvandos, vel ad aliud pium opus promovendum.

Persaepe autem accidit documenta allata apocrypha esse, virum ipsum sic emendicantem fraudulenter dignitatem et insignia ecclesiastica iactare et gerere (quae, etiamsi constarent vere concessa a suis Patriarchis, tamen gestari non possent nisi intra limites territorialis iurisdictionis concedentis); quandoque etiam nec sacerdotio insignitum nec ad Ordines Sacros promotum esse; quinimo compertum est aliquando mendicantem *non solum schismaticum sed et infidelem esse.*

Saepe etiam *scopus* ad eleemosynas captandas adlatus *fictus omnino* deprehenditur; et generatim pecunia collecta in bonum privatum personale ipsius cedit, absque ullo beneficio vel levamine orientalium fidelium aut praedictorum operum.

Quam perniciosa sit et turpis haec agendi ratio, nemo est, qui non videat; nam bona fides et pietas catholicorum decipitur et fraudatur, Orientis gentibus et Ecclesiis dedecus affertur, laeditur iustitia et catholicum nomen non levem iacturam pa'itur.

Quapropter S. haec Congregatio et ipsi Summi Romani Pontifices semper conati sunt, ut hi graves abusus fraudulentae emendicationis amoverentur, uti constat ex Litteris Innocentii XI. datis mense Ianuario 1677, Clementis XII. diei 26. Martii 1736, et ceteris omissis, ex Monitione ad Apost. Sedis Nuntios anni 1875.

Cum autem temporis decursu, dispositiones et monita a Suprema Auctoritate lata in oblivionem decidisse videantur, Sedes Apostolica etiam nuperrime rogata fuit, ut denuo supra memoratos abusus compesceret.

Attenta itaque hodierna itinerum facilitate, visum est non solum praeteritas de hac re dispositiones confirmare, sed etiam haec, quae sequuntur, statuere:

I. *Ordinarii in sua dioecesi nullum orientalem admittant pecuniae collectorem cuiusvis Ordinis vel dignitatis ecclesiasticae, etiamsi exhibeat authentica documenta quolibet idiomate exarata et sigillis munita, nisi authenticum ac recens praebeat Rescriptum Sacrae huius Congregationis, quo facultas eidem fit, tum a propria dioecesi discedendi, tum eleemosynas colligendi.*

II. Quod si, neglectis hisce Apostolicae Sedis mandatis, aliquis Orientalis ecclesiasticus vir, etiamsi commendatitiis Praelati sui litteris munitus, Europam, Americam vel alias peragret regiones ad eleemosynas colligendas, Ordinarius loci, in quo versatur, eumdem moneat de vetita emendicatione, *eumque non admittat ad Missae celebrationem nec ad aliorum ecclesiasticorum munerum exercitium.*

III. Si autem pervicacem se prodat, Ordinarius, etiam per publicas ephemerides, *clerum et fideles moneat* huiusmodi pecuniae quaestus ut illicitos et reprobatos habendos esse.

IV. Demum, si aliquod *dubium oriatur, Ordinarii ad hanc Sacram Congregationem* referant, quae opportune providebit.

Contrariis quibuscumque minime obstantibus.

Datum Romae ex Aedibus S. Congregationis de Propaganda Fide pro Negotiis Ritus Orientalis die 1 Ianuarii Anni 1912.

Fr. H. M. Card. GOTTI, *Praefectus.*

HIERONYMUS ROLLERI, *a Secretis.*

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 1. czerwca 1912.

Ks. Dr Władysław Mysor
Kanclerz.

† Leon
Biskup

Nakładem Kleru Dyecezalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.